

Posudek vedoucího bakalářské práce

Adéla Pavlíčková:
Mistr Friedrichova brevíře

Bakalářská práce
Ústav pro dějiny umění FF UK
Praha 2021

Adéla Pavlíčková si zvolila za téma své bakalářské práce otázky týkající se anonymní iluminátorské entity pomocně nazývané Mistr Friedrichova brevíře (MFB), jež sice nepatří k nejfrekventovanější problematice české, potažmo rakouské uměleckohistorické medievistiky, skýtají nicméně příležitost osvojit si základy odborné práce se sekundární literaturou česko- i německojazyčnou, stejně jako možnost, ověřit si případnost formálně-analytické metody či znalectví v kontextu kulturně historických přístupů. Autorka tyto příležitosti využila vrchovatou měrou a budiž řečeno hned v prvním odstavci posudku, že kritéria bakalářské práce byla v tomto případě bezpochyby naplněna a smyslu této formy odborného textu (tedy prokázání schopnosti rudimentární odborné práce v daném oboru) bylo dosaženo.

Iluminátorská činnost MFB, probíhající v 60.-90. letech 15. století ve třech odlišných uměleckých centrech Olomouci, Vídně a Brně, je pozoruhodná zejména specifickou kombinací dosti konzervativního malířského přístupu, vyrůstajícího zřetelně ještě z krásnoslohé a pokrásnoslohé stylové vrstvy, kombinovaného s poučením progresivní či přinejmenším aktuální grafickou produkcí, především mistra E.S, to vše spojeno bravurní koloristickou prací. Tento, již sám o sobě zajímavý, slohový amalgám pak vedoucí dílny dokázal ve všech výše zmíněných centrech uplatnit v řadě prestižních děl pro vysoce postavené objednavatele, ke kterým patřil vedle olomoucké katedrální kapituly, významných klášterů či bohatých brněnských měšťanských rodin především císař Friedrich III. a okruh jeho vídeňských dvořanů. Otázka preference právě takového konzervativně aktuálního výtvarného projevu zejména v případě císařských zakázek, zůstává přitom jednou z nejnaléhavějších v dějinách středoevropského umění druhé půle 15. století.

Adéla Pavlíčková svoji práci vystavěla systematicky, logicky a úsporně: její gros rozdělila do tří kapitol, v nichž se věnuje vždy charakteristice výtvarného a objednavatelského kontextu v daných centrech, dále pak dílům, která jsou v tom kterém centru, resp. období, MFB připsána a nakonec formuluje základní slohové charakteristiky, přičemž se snaží postihnout vývoj či změny v díle umělce, který tíhne spíše k neměnnosti a k trvání na jednou nalezených formách. Odpovědi na výše naznačené i další související otázky nachází autorka zejména v sociohistorickém kontextu, v němž se dílna pohybovala. Týká se to jak jejich přesunů na do lukrativnějšího (Vídeň), či naopak perifernějšího (Brno) prostředí, tak i prosazení konzervativně laděného výtvarného projevu v milieu umělecky progresivní Vídně.

Vedle bezpečné znalosti sekundární literatury, kterou samozřejmě i kriticky hodnotí, a schopnosti adekvátního užití vhodných metodických přístupů k uměleckohistorickému materiálu, dokázala Pavlíčková místy doplnit či zpřesnit dosavadní komparace a předlohy mistrovsky tvorby, ale především prokázala schopnost formulace vlastních úsudků či hypotéz (zejména v otázce vztahu vídeňských objednavatelů k nově přichozí iluminátorské dílně).

Práce byla řádně a intenzivně konzultována, autorka na vnesené připomínky zodpovědně reagovala. Text má solidní jazykovou úroveň, přestože tímto směrem by jej bylo možno ještě dále vylepšit. Ocenit je také nutno kvalitní a promyšleně vystavěnou obrazovou přílohu.

Ze všech výše formulovaných důvodů práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou „výborně“.

V Praze, dne 30. srpna 2021

Jan Klípa